

ЖУРНАЛІСТИКА В ЕПОХУ РОБОТИЗАЦІЇ

К. В. Сидорук, магістрантк напряму підготовки соціально-правознахисна журналістика, Інституту журналістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Актуальність теми. Сьогодні гостро постає проблема адаптації людини до впровадження в життя нових технологій. Дослідження порушує питання ідентифікації людини в сфері журналістики в роботизованому майбутньому.

Стан дослідження обраної теми.

В основу дослідження лягли наукові праці теоретиків і виступи практиків (В. Войтович, Б. Потятиник, Д. Кіфі, Ф. Кроулі, І. Кулаков, С. Загурський). Також, опрацьовані виступи практиків, що займаються розробками в ІТ-сфері: Б. Гейтса, С. Джобса, І. Маска, В. Фльонца.

Мета: з'ясувати стан роботизації журналістики та встановити місце і роль людини в цій сфері.

Провідні інтелектуали ХХ століття Д. Белл, Е. Тоффлер суспільство в якому ми живемо сьогодні характеризують як інформаційну еру. Рушійною силою нового етапу розвитку цивілізації вони вважають цінності, створені знаннями.

Роботизація поширюється на всі сфери людського існування. Як повідомляє Kfund-media, безробіття зачепить кожен п'яту людину. Аналітики з McKinsey уже склали список професій, які найбільше постраждають від втручання штучного інтелекту, у цьому списку наявна й професія журналіста. Інститут глобальних досліджень у 2017 році оприлюднив прогноз, щодо 2080 року близько 800 млн. працівників мають ризик втратити свої робочі місця через автоматизацію [5].

У медіа використовують ботів, що лише збирають інформацію, програми-роботи, що самі створюють контент, а також роботів помічників-редактора. У березні 2014 року робот газети Los Angeles Times Quakebot

згенерував повідомлення про землетрус у Каліфорнії. У тексті розповідалося про те, коли стався землетрус, яка у нього була магнітуда і радіус поширення. Робот отримував сповіщення про землетрус від Геологічної служби США, вибирав потрібні дані і вставляв їх у заздалегідь написаний шаблон, а потім надсилав редактору повідомлення, щоб він перевінив текст [4].

Найперший самостійний матеріал написаний роботом було опубліковано у 2015 році, після кількох хвилин виходу у світ інформації про квартальні доходи Apple. Associated Press (AP) опублікувала (через CNBC, Yahoo та інші канали), що «Apple очолює прогнози Street 1Q». Ця інформаційна замітка була без підпису, створена автоматизованою системою. Цей робот публікує по 3000 матеріалів щоквартально [7].

Потужно працює нині програма Heliograf, яку застосовує The Washington Post. Вперше програму використали у 2016 році під час Олімпійських ігор в Ріо для написання інформаційних повідомлень про результати змагань. Під час Олімпіади було створено 300 матеріалів. Через рік, цю програму уже почали використовувати для написання текстів, що стосувались результатів виборів губернаторів та конгресменів, а також футбольних ігор середньої школи. У листопаді 2016 року програма Heliograf створила близько 500 повідомлень за результатами пошуку найпопулярніших тем в Інтернеті (рейтинг клікабельності матеріалів). Як стверджує Associated Press, подібні роботи звільняють 20% часу для журналіста, і дає можливість заглибитися в проблематику матеріалу, не витрачаючи часу на аналіз подібної інформації перед написанням статті [6].

У Кореї використовують робота спортивного журналіста, який публікує матеріали через 2 секунди після закінчення матчу. Робот спочатку здійснює збір даних, потім пише текст. Робот використовує базу даних слів і пропозицій, написаних журналістами агентства. За даними ЗМІ, робот-журналіст успішно пройшов випробування, створюючи замітки за результатами матчів англійської прем'єр-ліги сезону 2016-2017 року. В цілому він випустив 380 автоматичних експериментальних матеріалів [6].

Газети Великої Британії у 2017 році розпочали друкувати матеріали, які створені за допомогою робота RADAR (The Reporters and Data Robots), який виконує рутинну частину підготовки матеріалу. Робот здійснює пошук популярних матеріалів у соціальних мережах та на сайтах журналів [1].

Проте роботи не лише шукають та пишуть повідомлення. Сьогодні розробляються програми здатні замінити редактора. Так, канадська газета The Globe and Mail найняла експерта з докторським ступенем в сфері штучного інтелекту, для створення робота, який аналізує реакцію читачів і визначає найбільш обговорювані теми. Робот офіційно почав працювати в редакції з 1 грудня 2017 року, його призначення бути асистентом редактора. Остаточне рішення про те, яка тема потрапить в номер, залишається як і раніше за редактором. Такий підхід надасть редакторам більше впевненості в тому, що дійсно цікавить людей, вважає видавець Ф. Кроулі. «Інстинкт досвідченого редактора замінити неможливо, — каже він. — Але коли ти отримуєш детальні дані, з'являється ясність...результати можуть містити великі сюрпризи» [3].

Також Ф. Кроулі зазначає, що орієнтація майбутніх тем на минулі реакції читачів — ризикована ідея. Адже аналіз реакцій за часом завжди відстає і звернений на вже відпрацьовані теми, тоді як тематичне планування має справу з темами майбутніх номерів. Але це запізнення скорочується — лайки, коментарі і перепис в соцмережах вже доступні досить швидкому аналізу. Скоро з'являться біометричні технології, що вимірюють, як у читача розширюється зіниця, чи пришвидшився пульс або зволожилися пальці при читанні заголовка або абзацу. Можна буде майже миттєво визначати гарячі теми через зворотній зв'язок. І тоді роботи стануть грати зростаючу роль не тільки в журналістській, а й в редакторській роботі. Редактор ворожить, що читачеві цікаво. Робот — знає [3].

Нині уже починають виникати побоювання щодо витіснення роботами людини із журналістської професії. Однак Джон Кіфі, розробник роботів-журналістів Quartz Bot Studio, вважає, що журналістам під силу не здаватися

роботам, а навчитися використовуватися їх у своїй роботі. Він стверджує, що вже в 2017 році повинна набути поширення нова спеціалізація у ЗМІ. Це журналісти-програмісти. Ці журналісти зможуть кодувати або ж налаштовувати механізм роботи ботів. Алгоритми збиратимуть і переробляти фактуру, а люди збережуть за собою головну функцію — інтерпретацію матеріалу. Від такого союзу люди-журналісти тільки виграють. Адже алгоритми, крім пошуку потрібної фактури, здатні знаходити в великих обсягах даних такі факти і кореляції, які людині непомітні. Таким чином, редакції, які мають таких журналістів однозначно отримують перевагу над іншими [2].

Подібними розробками вже користуються в редакціях. Наприклад, авторитетний політичний портал ProPublica створив самонавчальний алгоритм, який стежить за запитами, голосуванням та іншою активністю конгресменів, щоб виявити, які теми цікавлять конкретних парламентаріїв. А журнал The Atlantic створив робота, який може впевнено сказати, який з постів у Twitter Трампа був написаний особисто ним, а який — працівниками прес-офісу[2].

Висновки: Сфера використання роботів-журналістів і кількість підготовлених матеріалів весь час збільшується. Професія журналіста уже зазнала змін. Низка редакцій використовують ботів для пошуку інформації, роботів, які відстежують та опрацьовують інформацію, які пишуть інформаційні повідомлення, помічників-редактора, які визначають популярні зараз теми. Усе більше видів роботів у медіа редакціях беруть на себе роботи. Місце людини в професії журналіста вбачається у розвитку авторського стилю (публіцистичність) та у роботі в аналітичній журналістиці. Д. Кіфі зауважує, що вже сьогодні необхідно готувати журналіста-програміста. Людину, яка не лише пише матеріали, а й може написати алгоритм пошуку та опрацювання інформації, «поставити завдання сучасним редакційним роботам».

Джерела:

1. Безробіття через роботів зачепить кожную п'яту людину у світі.
[Електронний ресурс]// <https://kfund-media.com/bezrobittya-cherez-robotiv-zachepyt-kozhnu-p-yatu-lyudynu-u-sviti/>
2. Мирошниченко А. «Робот для журналіста: замена или помощь? Решать журналисту (пока ещё)»/ [Електронний ресурс]// <http://jrnlst.ru/jour-coder>
3. «Редакторів замінять роботи»/ [Електронний ресурс]// https://gazeta.ua/articles/science/_redaktoriv-zaminyat-roboti/793709
4. Симончук О. «Як роботизація змінює журналістику»/ [Електронний ресурс]// <http://ua.telekritika.ua/society/yak-robotizats%D1%96ya-zm%D1%96nyu%D1%94-zhurnal%D1%96stiku-675682>
5. У Швеції почали друкувати частини тіла на 3D-принтері.
[Електронний ресурс]// <http://uk.theoutlook.com.ua/news/8449/U-Shvets%D1%96j-pochali-drukuvati-chastini-t%D1%96la-na-3d-printer%D1%96.html>
6. Joe Keohane «What news-writing bots mean for the future of journalism»
/[Електронний ресурс]//<https://www.wired.com/2017/02/robots-wrote-this-story/>
7. Miller Ross «AP's 'robot journalists' are writing their own stories now»/
[Електронний ресурс]//<https://www.theverge.com/2015/1/29/7939067/ap-journalism-automation-robots-financial-reporting>